

מדינת ישראל
משרד החינוך
מינהל פדגוגי
אגף בכיר שרות פסיכולוגי ייעוצי

כ' אייר תשפ"א
2 מאי, 2021

מנהלות גן יקרות,

השבוע החדש פוגש את אזרחי ישראל דואגים לנוכח האסון הכבד שהתרחש בהר מירון במהלך ההילולה בקבר רבי שמעון בר יוחאי. במהלך אירועי ההילולה, בלב השמחה, התפילה והחג, נהרגו מתפללים וחוגגים רבים, מתוכם ילדים, בני נוער ומבוגרים ורבים נוספים נפצעו. מעגלי הפגיעה רבים ומורכבים. משפחות רבות ברחבי הארץ חוות שכול וצער עצום ומשפחות רבות עדיין חרדות ודואגות לשלום יקיריהן. לצד המשפחות ניצבים כולנו בלב אוהב וכואב ובתפילה כנה לשלום הפצועים.

ילדי הגן חוזרים היום לגן כאשר חלקם נחשפו לאירועי יום חמישי וחלקם לא. חלקם שוחחו על כך עם הוריהם באופן תואם גיל ואחרים נחשפו למידע אקראי ולא מתווך וייתכן שחלקם לא נחשף כלל.

בגנים בהם לומדים ילדים שנחשפו למעגלי פגיעה או בגנים בהם הילדים מזכירים את הנושא (במשחק, בשיח ביניהם או עם צוות הגן וכו'), חשוב להתייחס לדבריהם, להעביר מסרים מרגיעים ולהעניק לילדים מידע מארגן שמותאם לגילם. עם אותם ילדים נשאף לקיים שיחה מובנית- אישית, קבוצתית או במליאה, שתאפשר להם לעבד את המידע אליו הם נחשפו. יש להיות רגישים במיוחד לילדים במעגלי פגיעה ראשוניים שקרוביהם נפגעו באירוע ולילדים שהוריהם עובדים בכוחות הביטחון, ההצלה והרפואה ושיתכן שעבדו במקום האירוע. במקרים בהם אין קרבה לאירוע יש להפעיל שיקול דעת ביחס לקיום השיח.

מטרות השיחה (אישית או קבוצתית):

- מתן מידע מובנה, תואם גיל והתפתחות (לאחר מיפוי מעגלי פגיעות ובהתאמה לגן).
- לשדר לילדים שהמבוגרים הם דמויות קרובות משמעותיות ששומרות עליהם.
- אוורור ועיבוד של חוויות האירוע תוך שמירה על שגרת הגן ככל שניתן.

עקרונות השיחה:

1. ככל שהילדים צעירים יותר כך חשוב לקצר בשיח.
  2. נספר את שאירע במילים קצרות, פשוטות וברורות. לא נרד לפרטים. לא נשתמש במילים קשות או בתיאורים רחבים. נציע הבנייה של האירוע בהתאם לגיל הילדים, לרמת התפתחותם ולמידע אליו נחשפו.
- לדוגמה: "ביום חמישי, במהלך ההילולה (תפילה חגיגית) בהר מירון נפגעו אנשים רבים. כוחות הביטחון, ההצלה והרפואה הגישו עזרה וטיפול לנפגעים."
- אם יש נפגעים בנפש במעגלי הקרבה למשפחות בגן, נאמר: "לצערנו אח של... אבא של... נפטר."
- נסביר שזה אירוע נדיר שלא קורה בדרך כלל.
- נדגיש שהאירוע הסתיים.

מדינת ישראל
משרד החינוך
מינהל פדגוגי
אגף בכיר שרות פסיכולוגי ייעוצי

3. נשאל את הילדים מי רוצה לספר כיצד הוא מרגיש או מה הוא חושב כעת? כך נאפשר לילדים לשתף ברגשות. נביע תוקף לרגשות שעולים, חשוב לשקף: "נכון, זהו אירוע עצוב".
4. נחבר לכוחות ונכוון לעשייה: נזכיר לילדים שיש להם כוחות "לכלכם וגם לי יש, לכל אדם, יש כוחות להתמודד עם דברים עצובים". נשאל את הילדים מה עוזר לנו כשאנחנו עצובים? וניצור עמם "בנק" רעיונות ואמצעים להתמודדות והתחזקות. מתוך הצעותיהם נתחבר לכוחות ולפעילות מסייעת. נכוון לעשייה ולפעילות מפיגה. ניעזר במגוון אמצעים המוכרים לילדים כמו: שיר, תפילה, בובה לחבק, ציור, פעילות גופנית, נשימות, בועות סבון ועוד.
5. במקרים בהם יש קרבה לאירוע נשאל את הילדים איך אפשר לעזור למי שנפגע? לצייר ציור, לאפות עוגה ועוד.

השגרה בגן ובבית מיטיבה ומעניקה לילדים תחושת ביטחון בעולם, לפיכך נשמור על שיגרת הגן ולאחר השיחה נחזור לסדר היום, ככל האפשר. נעניק תשומת לב מיוחדת לילדים שיגלו איתותי מצוקה או חרדה. ילדים שונים מגיבים בצורה שונה ומתאוששים בקצב שונה חשוב לשדר לכולם אמון ביכולת ההתמודדות שלהם.

יתכן שבימים הקרובים יהיו ילדים שירבו לדבר על האירוע ו"לשחק" אותו במשחקיהם. עלינו המבוגרים להיות קשובים לילדים ולאפשר להם להביע את רגשותיהם ומחשבותיהם. נפעל להפחית חששות על ידי מסרים מרגיעים ופעילות שגרתית בגן. נמשיך לגלות ערנות והקשבה לילדים, ובעת הצורך נעמוד בקשר עם היועצת ופסיכולוגית הגן במידה שעולה קושי אצל ילד מסוים. חשוב ליידע את ההורים על הנעשה בגן על מנת לסייע לילדים לעבד את החוויה ולמסור את דרכי הקשר להיוועצות עם גורמי התמיכה עבור הורים המעוניינים בכך. הנכם מוזמנים להסתייע באנשי המקצוע של שפ"י יועצים ופסיכולוגים ברמה האישית והמקצועית.

בתקווה ובתפילה לבשורות טובות

הנהלת שפ"י